

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

12/16

ส่วนราชการ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ศูนย์บริการประชาชน โทร. 629-9275-7

ที่ นร 0108.32/20247 วันที่ 6 ตุลาคม 2540

เรื่อง ขอให้ระงับการจ่ายเงินค่าชดเชยโครงการฝายราษีไศล

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้รับเรื่องร้องเรียนจาก

1 นายสมภักดิ์ บุญเย็น ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ตำบลบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ และ นายไข ทองมา สารวัตรกำนันตำบลคอนแรด อำเภอรตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

2 นายหนู วงศ์จอม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 ตำบลบัวหุ่ง อำเภอรามิไศล จังหวัดศรีสะเกษ

3 นายทองโค รักธง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ

4 นายเกื้อกูล ดิละบาล ผู้ใหญ่บ้านบ้านห้วย หมู่ที่ 11 ตำบลบัวหุ่ง อำเภอรามิไศล จังหวัดศรีสะเกษ

5 นายจำปี เพี้ยโคตร ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 ตำบลบัวหุ่ง อำเภอรามิไศล จังหวัดศรีสะเกษ

ร้องเรียนคัดค้านการจ่ายเงินค่าชดเชยที่ดินที่ได้รับผลกระทบจากโครงการฝายราษีไศล จึงขอให้ระงับการจ่ายเงินค่าชดเชยโครงการฝายราษีไศลไว้ก่อน เนื่องจากไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการจ่ายเงินชดเชยของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม จำนวน 363,484,000 บาท และร้องขอให้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงใหม่ เพราะ

- (1) ผู้ที่อ้างว่าได้ครอบครองทำประโยชน์บางรายไม่ได้ครอบครองทำประโยชน์จริง
- (2) บางรายแจ้งการครอบครองเท็จ แจ้งเนื้อที่ดินที่ครอบครองเกินกว่าความเป็นจริง
- (3) ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนมีจำนวนไม่ถูกต้อง
- (4) มีการแจ้งการครอบครองซ้ำซ้อน
- (5) อาจเป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ของแผ่นดิน

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้นำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว มีบัญชาให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายบุญซ่ง วิสมหมาย)

เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

สรุปปัญหาผู้ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อน (โครงการฝายราษีไศล อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ)

1. ความเป็นมา

สมัชชาคนจนร้องเรียนว่า โครงการฝายราษีไศลเป็นเขื่อนหนึ่งในโครงการโขง ชี มูล พื้นที่ผลกระทบ 3 จังหวัด คือ ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด สุรินทร์ เริ่มเก็บกักน้ำ 2536 ถึง ปัจจุบัน ยังไม่มีการจ่ายค่าชดเชย

ข้อเรียกร้อง

1.1 ให้คณะรัฐมนตรีมีมติจ่ายค่าชดเชยความเสียหายอันเนื่องมาจากการสร้างเขื่อนราษีไศล โดยการจ่ายค่าชดเชยการสูญเสียที่ดินทำกินไร่ละ 50,000 บาท

1.2 ให้คณะรัฐมนตรีมีมติจ่ายค่าเสียหายจากการสูญเสียอาชีพ ปีละ 38,000 บาท ต่อครัวเรือน เป็นเวลา 4 ปี (2536 - 2539)

1.3 ให้รัฐบาลจัดตั้งคณะกรรมการร่วมจากหน่วยงานราชการ ชาวบ้าน และสถาบันวิชาการ โดยให้ติดตามศึกษาผลกระทบจากการสร้างเขื่อนในด้านต่าง ๆ เป็นเวลา 5 ปี

1.4 ให้โครงการเขื่อนราษีไศล จ่ายค่าชดเชยความเสียหายจากน้ำท่วมนา ปี 2539 ตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง

2. ข้อเท็จจริง

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (นายอดิศร เพียงเกษ) ประธานการเจรจากลุ่มปัญหาผู้ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อน ได้ทำการประชุมเจรจาระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และตัวแทนสมัชชาคนจน สรุปผลการเจรจาได้ ดังนี้

2.1 เห็นควรจ่ายเงินชดเชยเป็นค่าที่ดินหรือค่าขนย้ายให้กับราษฎรที่ยื่นผ่านสมัชชาคนจน และผ่านการตรวจสอบแล้วว่า เป็นผู้ที่ครอบครองและทำประโยชน์ และได้รับความเดือดร้อนจากโครงการฝายราษีไศล ในเขต 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 271 ราย เนื้อที่ 2,295 ไร่ 2 งาน 50 ตารางวา อำเภอพนมทราย จังหวัดร้อยเอ็ด 468

สำหรับข้อเรียกร้องอื่น ๆ ที่กลุ่มสมัชชาคนจนเรียกร้องกรณีผลกระทบจากโครงการฝายราษีไศลเป็นอันยุติ

2.2 ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหาในส่วนผู้เรียกร้องที่ยื่นผ่านอำเภอในท้องที่อีก จำนวน 1,525 ราย ว่าเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ และได้รับความเดือดร้อนจากโครงการฝายราษีไศลหรือไม่ อย่างไร และดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

2.3 เพื่อป้องกันและแก้ไขผลกระทบจากน้ำท่วมพื้นที่นา ให้ตั้งคณะทำงาน โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ เป็นประธาน ประกอบด้วยผู้แทนจากกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน 3 คน และผู้แทนจากสมัชชาคนจน 3 คน ทั้งนี้ ผู้แทนที่แต่งตั้งควรมีพื้นความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำ เพื่อจะได้หาแนวทางปฏิบัติในการป้องกันน้ำท่วมที่นา และในระหว่างที่ดำเนินการอยู่นี้ให้มีคณะกรรมการหมู่บ้านช่วยกันดูแลประตูระบายน้ำที่มีอยู่เดิมด้วย

2.4 ให้เปิดเผยข้อมูลโครงการโขง ชี มูล แก่สาธารณชน และผลการศึกษาทั้งหมดที่มีอยู่ ทั้งที่ศึกษาเสร็จแล้วและกำลังอยู่ในระหว่างการศึกษา เช่น เรื่องดินเค็มของมหาวิทยาลัยมหิดล และการศึกษาผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากโครงการฝายราษีไศล เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของชุมชนและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่โครงการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

3. มติคณะรัฐมนตรี

3.1 คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2540 เห็นชอบตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เสนอผลการประชุมเจรจาแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจนระหว่างตัวแทนสมัชชาคนจนและฝ่ายรัฐบาล เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2540 กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อนราษีไศล ซึ่งครอบคลุมราษฎร 1,156 ครอบครัว พื้นที่ 11,485 ไร่ 3 งาน กำหนดราคาประเมินที่ดินไร่ละ 30,200 บาท โดยเบิกจ่ายเงินจากงบประมาณส่วนกลางให้แก่ราษฎร และให้ดำเนินการจ่ายภายในระยะเวลาประมาณ 1 เดือน นับจากที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติสำหรับข้อเรียกร้องค่าชดเชยอื่น ๆ ให้ถือเป็นอันยุติไม่เรียกร้อง และจะดำเนินการในส่วนผู้เรียกร้องที่เหลืออยู่อีก 1,525 ราย ต่อไป

ทั้งนี้ ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามการดำเนินงานเรื่องเขื่อนต่าง ๆ ที่ก่อสร้างเสร็จแล้ว ตามที่สมัชชาคนจนเสนอ

3.2 คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2540 เห็นชอบผลการประชุมเจรจาแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน (กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อน) ตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (นายอดิศร เพียงเกษ) ประธานการประชุมกลุ่มปัญหาผลกระทบจากการสร้างเขื่อนเสนอ ดังนี้

3.2.1 ให้มีการจ่ายเงินชดเชยกรณีผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการฝายราษีไศลในแนวทางเดียวกับการจ่ายเงินชดเชยผู้ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2540 คือ ให้ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการสร้างเขื่อนทั้ง 6 โครงการ ซึ่งการจ่ายเงินชดเชยราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากโครงการฝายราษีไศลในเขต 3 อำเภอ เป็นเงินทั้งสิ้น 363,484,000 บาท โดยให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ซึ่งเป็นหน่วยงานเจ้าของโครงการเป็นผู้เบิกจ่าย และทำความเข้าใจในรายละเอียดกับสำนักงานงบประมาณต่อไป

3.2.2 ให้สำนักงานงบประมาณร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติในการจ่ายเงินชดเชยกรณีผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อนต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหในระยะยาวให้ชัดเจนต่อไป

4. ประเด็นปัญหา

4.1 กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้นัดประชุมผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการฝายราษีไศล เพื่อจ่ายเงินชดเชยตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2540 ที่จังหวัดศรีสะเกษ ปรากฏว่ามีราษฎรจำนวนหนึ่งชุมนุมคัดค้านการจ่ายเงินและเรียกร้องให้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงใหม่ จังหวัดศรีสะเกษ จึงระงับการจ่ายเงินไว้ก่อน

4.2 ต่อมาสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้รับเรื่องร้องเรียนจาก

4.2.1 นายสมภักดิ์ บุญเย็น ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ตำบลบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ และ นายไข ทองมา สารวัตรกำนันตำบลคอนแรด อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

4.2.2 นายหนู วงศ์จอม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 ตำบลบัวหุ่ง อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ

4.2.3 นายทองโค รักธง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ

4.2.4 นายเกื้อกูล ดิลกบาล ผู้ใหญ่บ้านบ้านห้วย หมู่ที่ 11 ตำบลบัวหุ่ง อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ

4.2.5 นายจำปี เพี้ยโคตร ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 ตำบลบัวหุ่ง อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ

ร้องเรียนคัดค้านการจ่ายเงินค่าชดเชยที่ดินที่ได้รับผลกระทบจากโครงการฝายราษีไศล จึงขอให้ระงับการจ่ายเงินค่าชดเชยโครงการฝายราษีไศลไว้ก่อน เนื่องจากไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการจ่ายเงิน

ชดเชยของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
จำนวน 363,484,000 บาท และร้องขอให้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงใหม่ เพราะ

- (1) ผู้ที่อ้างว่าได้ครอบครองทำประโยชน์บางรายไม่ได้ครอบครองทำประโยชน์จริง
- (2) บางรายแจ้งการครอบครองเท็จ แจ้งเนื้อที่ดินที่ครอบครองเกินกว่าความเป็นจริง
- (3) ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนมีจำนวนไม่ถูกต้อง
- (4) มีการแจ้งการครอบครองซ้ำซ้อน
- (5) อาจเป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ของแผ่นดิน

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้นำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว มีบัญชา
ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา
